

Høringssvar: Kommunedelplan for klima og energi 2026–2038

Til: Eidsvoll kommune, By- og samfunnsutvikling

Fra: Eidsvoll Arbeiderparti

Dato: 07.09.2026

Deres referanse: 26/4124 - 1. Kommunestyrets vedtak i sak 26/89, 23.06.2026

Gjelder: Høring og offentlig ettersyn, kommunedelplan for klima og energi 2026–2038. Høringsfrist 13.09.2026

1. Innledning

Eidsvoll Arbeiderparti støtter at kommunen får en ny kommunedelplan for klima og energi. Gjeldende plan er fra 2011, og behovet for et oppdatert styringsverktøy er stort. Administrasjonens opprinnelige planforslag var etter vårt syn et godt faglig grunnlag, bygget på kommuneplanens samfunnsdel, statlige planretningslinjer og et solid kunnskapsgrunnlag.

Det er ikke dette forslaget som nå ligger på høring. Kommunestyrets flertall vedtok 23. juni 2026 å legge ut en versjon med omfattende endringer fra Høyre, Fremskrittspartiet og INP. Vårt høringssvar har to deler: først en gjennomgang av hva endringene gjør med planen, deretter våre innspill til hvordan planen bør styrkes, med administrasjonens forslag som utgangspunkt.

2. Endringene i høringsversjonen

Vi mener høringen bør bygge på en presis forståelse av hva som faktisk er endret. Følgende kan leses direkte ut av de to versjonene:

Planens status er endret. Høringsversjonen slår i innledningen fast at planen "skal brukes som et veiledende og rådgivende styringsdokument, og er ikke bindende til tiltak og gjennomføring". Administrasjonens forslag beskrev planen som et strategisk styringsverktøy for kommunen som organisasjon og samfunnsutvikler.

Avsnittet om Parisavtalen er tatt ut. Administrasjonens forslag redegjorde for Norges lovfestede mål i klimaloven om 50 til 55 prosent utslippskutt innen 2030 og lavutslippssamfunn innen 2050. I høringsversjonen er dette avsnittet fjernet, og det er i stedet lagt inn en formulering om at Stortinget har opphevet klimanøytralitetsmålet.

Forankringen i statlige planretningslinjer er svekket. Administrasjonens forslag slo fast at en særlig hensikt med planretningslinjene er å redusere transportbehovet og støtte nullvekstmålet for personbiltrafikk, og at retningslinjene skal legges til grunn i enkeltvedtak og planlegging etter plan- og bygningsloven. Disse setningene er tatt ut i høringsversjonen. I stedet er det lagt inn en formulering om at det forventes nye føringer i den kommende regionale planen for areal og mobilitet.

Bilens rolle er skrevet inn som overordnet premiss. Høringsversjonen fastslår at "bilen må ansees som en essensiell del av transportbehovet i alle kommunale planverk". Strategien om gang- og sykkelveger har fått tillegget "samtidig som bilens fremkommelighet ikke skal

settes til side", og oppdraget om vintervedlikehold av gang- og sykkelvegnettet er betinget av at det ikke skal gå ut over bilens fremkommelighet.

Krav er gjort om til oppfordringer. Der administrasjonens forslag la opp til at kommunen som utbygger og innkjøper skulle stille krav til materialvalg, sertifisering og sirkulære løsninger, skal kommunen i høringsversjonen "oppfordre til" dette. Kravet om miljøsertifisering i kommunale byggeprosjekter er betinget av at det ikke får store økonomiske konsekvenser, og høringsversjonen slår fast at kommunen ikke ønsker å pålegge bruk av utslippsfrie anleggsmaskiner før prisnivået er likt med fossildrevne.

Kjernekraft er lagt inn. Høringsversjonen har fått en ny strategi om å stille seg positiv til alle former for lokal energiproduksjon, inkludert kjernekraft, og kjernekraft er også skrevet inn i oppdraget om bestemmelser i kommuneplanens arealdel og nye reguleringsplaner. Delmålet om at Eidsvoll skal satse på fornybare energikilder er samtidig fjernet og erstattet med et mål om å øke energiproduksjonen lokalt.

Skogens opptak er lagt inn i klimagassbudsjettet. Høringsversjonen fastslår at klimagassopptak og binding i skogen skal regnes som en del av kommunens klimagassbudsjett.

Flere konkrete oppdrag i handlingsplanen er strøket, blant annet kampanje for låneordningen ved BUA, rutiner for ombruk og redesign ved avhending og innkjøp, plan for utsorteringsgrad og lavere avfallsgenerering i kommunale bygg, og plan for å redusere bilbruk ved hjelp av digitale verktøy. I klimatilpasningskapittelet er det lagt til at tiltak ikke skal pålegges innbyggere.

3. Vår vurdering

Summen av disse endringene er at kommunedelplanen for klima og energi i praksis er blitt en energiplan. Forpliktelsene er tatt ut, de nasjonale klimamålene er tonet ned, og styringsverktøyet er uttrykkelig gjort ikke-bindende. En plan som ikke binder til noe, styrer heller ingenting. Også en veiledende plan forutsetter mål: skal planen veilede, må den si hva det veiledes mot.

Dette står i motstrid til planens eget utgangspunkt. Hovedmålet fra kommuneplanens samfunnsdel, som også høringsversjonen bygger på, er at Eidsvoll skal vokse og utvikle seg gjennom planlagte og bevisste valg som ivaretar både nåværende og fremtidige generasjoner. Planen slår selv fast at konsekvensene av klimaendringene særlig vil ramme dagens barn og unge og fremtidige generasjoner, og at framskrivningene viser et tydelig gap mellom forventet utslippsutvikling og målbanen. Å svare på dette kunnskapsgrunnlaget med å fjerne forpliktelsene er ikke å ivareta fremtidige generasjoner.

Vi vil særlig peke på fire forhold. For det første gir det liten mening å skrive kjernekraft inn i bestemmelser til arealdel og reguleringsplaner i en kommune på Øvre Romerike, all den tid regelverk, sikkerhet og lokalisering er uavklart nasjonalt, noe høringsversjonen selv erkjenner. For det andre kan innregning av skogens opptak i klimagassbudsjettet tilsløre den faktiske utslippsutviklingen, siden store bokførte opptak kan skjule at de reelle utslippene

ikke går ned. Skogen i Eidsvoll er samtidig et betydelig karbonlager, og Miljødirektoratets tall gjengitt i planforslaget viser et årlig nettoopptak fra arealbruk på 64 390 tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2016 til 2020. Nettopp fordi skogen betyr så mye, bør den synliggjøres i et eget regnskap for skog og arealbruk, atskilt fra utslippsregnskapet, slik at både utslippsutviklingen og skogens bidrag kan følges hver for seg. Da blir skogen en motivasjon for aktiv og klimavennlig skjøtsel, ikke en sovepute for andre tiltak. For det tredje er endringen fra "stille krav" til "oppfordre til" i praksis en beslutning om at kommunen, som den største enkeltaktøren i bygg og anlegg innenfor egne grenser, frasier seg sitt viktigste virkemiddel.

For det fjerde er høringsversjonen på kollisjonskurs med regionale føringer den selv siterer. Planen gjengir regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, der 80 til 90 prosent av framtidig vekst skal lokaliseres til etablerte tettsteder og prioriterte kollektivknutepunkter, og der kollektivtrafikk, gåing og sykling skal prioriteres fremfor bilbruk. Samtidig fastslår den at bilen skal anses som en essensiell del av transportbehovet i alle kommunale planverk. Etter plan- og bygningsloven § 8-2 skal regional plan legges til grunn for kommunal planlegging. Å lene planen på forventede nye føringer i en kommende regional plan er heller ikke et planfaglig grunnlag, særlig ikke når forslaget til ny regional areal- og mobilitetsplan for Oslo og Akershus 2027–2040 ble sendt på høring 25. juni 2026 og dermed foreligger. Motsigelsen gjenfinnes i handlingsplanen, der oppdraget om en stor økning av pendlerparkeringsareal ved Dal, Eidsvoll Verk og Eidsvoll stasjon står side om side med oppdraget om høy arealutnyttelse ved de samme knutepunktene. Vi forventer at både Akershus fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken vil ha merknader til disse forholdene, og kommunen er ikke tjent med å vedta et planverk som må korrigeres utenfra.

4. Innspill til styrking av planen

Eidsvoll Arbeiderparti anbefaler at kommunestyret ved sluttbehandlingen legger administrasjonens opprinnelige forslag til grunn. Samtidig mener vi også dette forslaget bør spisses på fem punkter:

Planen bør ha tallfestede mål for Eidsvoll. Forslaget redegjør for nasjonale mål og for Akershus fylkeskommunes mål om 80 prosent utslippsreduksjon innen 2030 målt mot 2016, men setter ingen egne mål for kommunen, verken for samlede utslipp, for kommunens egen virksomhet eller for lokal energiproduksjon. Uten tall kan ingen holdes ansvarlig, og planen bør derfor fastsette et lokalt ambisjonsnivå som følges opp i handlings- og økonomiplanen.

Planen bør gjelde hele kommunen. Transportgrepene er konsentrert om kollektivknutepunktene Eidsvoll stasjon, Eidsvoll Verk og Dal. Det er faglig riktig, men planen erkjenner selv at bilen fortsatt vil være nødvendig for mange som bor spredt, uten å følge opp med tiltak. Vi ber om at planen suppleres med oppdrag rettet mot bygdene, som ladeinfrastruktur, bestillingstransport og lokal energiproduksjon også i Feiring, Gullverket og Morskogen.

Samarbeidet med landbruket og skogbruket bør konkretiseres. Jordbruket er nest største utslippskilde i kommunen, og Eidsvoll er en betydelig jordbrukskommune. Planen viser til

Landbrukets klimaplan 2021–2030, men bør følge opp med et konkret oppdrag om samarbeid med næringen om utslippsreduksjon og karbonopptak, uten at det svekker matproduksjonen. For skogbruket bør planen inneholde et oppdrag om å fremme aktiv og klimavennlig skogskjøtsel, økt bruk av tre som byggemateriale og veiledning til skogeiere, siden både skjøtsel, hogsttidspunkt og bruken av tømmeret påvirker karbonopptaket og karbonlageret betydelig.

Omstillingen må være rettferdig. Klimatiltak treffer ulikt, og en familie som er avhengig av bil har ikke samme handlingsrom som en pendler ved stasjonen. Planen bør slå fast at kostnader ved omstillingen ikke skal veltes over på dem som har minst fra før, og at sosiale konsekvenser skal vurderes når tiltak utformes.

Klimaomstillingen bør behandles som næringsmulighet. Lokal verdiskaping og grønne arbeidsplasser nevnes i forslaget, men uten strategi. Planen bør inneholde et oppdrag om hvordan kommunen kan legge til rette for grønn næringsutvikling, og hvordan yrkesfag og lærlingplasser kobles til omstillingen i bygg og anlegg.

5. Konklusjon

Eidsvoll Arbeiderparti ber om at kommunedelplan for klima og energi 2026–2038 ved sluttbehandlingen bygger på administrasjonens opprinnelige forslag, styrket med tallfestede mål, tiltak for hele kommunen, konkret samarbeid med landbruket og skogbruket, rettferdig omstilling og en strategi for grønne arbeidsplasser. Eidsvoll fortjener en klima- og energiplan som faktisk forplikter, for dagens innbyggere og for dem som kommer etter oss.

Med vennlig hilsen

Eidsvoll Arbeiderparti

Tove Heranger

Leder, Eidsvoll Arbeiderparti